

19.4.2021

Eduskunnan sivistysvaliokunta

SiV@eduskunta.fi

VNS 1/2021 vp

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS AMKEN LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON KOULUTUSPOLIITTISET SELONTEOSTA

Suomi tarvitsee vahvan koulutuspoliittisen vision, tavoitetilan ja tiekartan, ”Koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua”. Tämä visio tarvitsee kuitenkin poliittisen ja koko koulutusjärjestelmän sitoutumisen asetettuihin tavoitteisiin.

Ammatillisen koulutuksen näkökulmasta koulutuspoliittinen selonteko sisältää monia kannatettavia tavoitteita, kuten:

- Ymmärretään, että ilman riittäviä resursseja ei laadukasta koulutusta voida toteuttaa.
- Nähdään vahvuutena monimuotoinen ammatillisen koulutuksen järjestäjäkenttä.
- Tunnistetaan jatkuvan oppimisen merkitys niin yksilön, työelämä kuin yhteiskunnan näkökulmista.
- Korostetaan digitalisaation ja teknologian merkitystä korostetaan.
- Tunnistetaan koulutusviennin merkitys kansantaloudelle

Valitettavasti koulutuspoliittisen selonteon näkökulma ammatilliseen koulutukseen on kuitenkin kapea ja toteutuessaan kehittämisen sijaan taannuttaisi ammatillisen koulutuksen monimuotoisuutta.

Selonteko vaatii monia ammatilliseen koulutukseen liittyviä korjauksia, kuten esimerkiksi:

- Laki ammatillisesta koulutuksesta asettaa koulutukselle hyvin laajan tehtävän, johon sisältyy myös voimakas työelämän kehittämistehtävät. Nämä tehtävät ja niiden vahvistaminen jää selonteossa sivuosaan tai puuttuu kokonaan:

Laki ammatillisesta koulutuksesta 2§: ”Tutkintojen ja koulutuksen tarkoituksena on kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista, antaa mahdollisuus **ammattitaidon osoittamiseen sen hankkimistavasta riippumatta, kehittää työ- ja elinkeinoelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin, edistää työllisyyttä, antaa valmiuksia yrittäjyyteen ja työ- ja toimintakyvyn jatkuvaan ylläpitoon sekä tukea elinikäistä oppimista ja ammatillista kasvua. Tässä laissa tarkoitetun koulutuksen tarkoituksena on lisäksi edistää tutkintojen tai niiden osien suorittamista”**

- Osaamisperusteisuus on hyvin ohutta selonteossa – ylikorostunut tutkintokeskeisyys.
 - Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä (ml. tki ja yhteistyö korkea-asteen kanssa) puuttuu kokonaan.
 - Työllisyysnäkökulma ohutta.
 - Yrittäjyysnäkökulma puuttuu kokonaan, vaikka sen asema ja rooli vahvistuu voimakkaasti.
 - Ammatillisen koulutuksen tehtävä valjastetaan korostuneesti korkeakoulutavoitteiden saavuttamiseen *”Koko nuorten ikäluokka suorittaa toisen asteen tutkinnon, joka avaa ovet jatko-opintoihin ja työelämään. Vähintään 50 prosenttia nuorista aikuisista suorittaa korkeakoulututkinnon.” (Vision tiivistys, sivu 8)*
- Selonteossa ylikorostuu ”oppivelvollisuuskoulu -ajattelu”. Lähestymistapa on ongelmakeskeinen, jopa ammatillista koulutusta syyllistävä (kts. esim. sivu 22)
 - Ammatillisen ja korkea-asteen yhteistyön näkökulma on hyvin rajoittunut (tutkinnot) eikä sisällä lainkaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioyhteistyön näkökulmaa (korkeakouluvisiossa ei esim. mainita ammatillista lainkaan)
 - Suomalainen ammatillinen koulutus on kansainvälisesti arvotettua ja tunnustettua. Esimerkiksi tutkinnoilla, pedagogisilla ratkaisuilla ja oppimisteknologialla on paljon koulutusvientipotentiaalia. Valmisteilla oleva lainsäädäntö kuitenkin haittaa oleellisesti tutkintovientiä, eikä tue vision toteutumista.

Johtopäätös

Ammatillisen koulutuksen osalta koulutuspoliittinen selonteko ei tue riittävästi ammatilliselle koulutukselle asetettuja tehtäviä (ammattitaito, työllisyys, työ- ja elinkeinoelämän tukeminen ja yrittäjyys). Ammatillisen koulutuksen järjestäjien on vaikea sitoutua tähän koulutuspoliittiseen selontekoon ilman, että edellä olevat asiat huomioidaan ja selonteon näkökulmaa ammatillisen koulutuksen osalta selkeästi laajennetaan.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Lisätiedot
Toimitusjohtaja Veli-Matti Lamppu
velimatti.lamppu@amke.fi
050 344 2554